

Механізм державного регулювання економіки України

Забіяка Дмитро Олександрович

студент факультету економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Перехід України від економіки, що управляється централізовано, до ринкової, кардинально змінює виклики, що стоять перед державою в економічній сфері. Зміна старого апогею призвела до того, що процес руйнування старих механізмів регулювання в Україні рухався швидше, ніж створення нових, необхідних для ефективних ринкових перетворень. Відмова від тоталітаризму, орієнтація на ліберально-демократичну систему цінностей, сприймалася багатьма як перехід до якоїсь абстрактної "бездержавної" ринкової моделі. Повністю лібералізовані ринки були основою політичних свобод і демократії. Але це твердження не тільки неправильно інтерпретувало західний досвід, але й не враховувало національний менталітет із багатовіковою міцною традицією центральної влади. Невміння держави втручатися в економіку призвело Україну до кризи: спаду промисловості, різкого і тривалого спаду промислового виробництва, падіння сільськогосподарського виробництва, збільшення внутрішнього та зовнішнього боргу, гіперінфляції з подальшою нестабільністю національної валюти, кризи неплатежів, невиконання заробітної плати на всіх рівнях, значний обіг тіньового капіталу, зростання злочинів, включаючи організовану злочинність, зростання безробіття, втрата моральних цінностей у суспільстві - наркоманія тощо.

Проблеми державного регулювання економіки України мають місце в наступних роботах [1-4].

Слід пам'ятати, що система, яка повністю базувалася на невтручанні держави, не існувала у XIX сторіччі і раніше. У XX ст. найважливішою складовою успіху країн з розвиненою ринковою економікою та країн, що розвиваються,

відіграє роль регулятора. Виконання державою економічних функцій вимагає встановлення державних механізмів регулювання, включаючи цілі та пріоритети розвитку, та економічних та правових засобів для їх досягнення. Для України основною метою державного регулювання економіки в сучасних умовах є забезпечення переходу від хаотичних економічних процесів до регульованих. Ефективність державного регулювання економіки, в першу чергу, стосується проблеми правової бази функціонування економіки, оскільки законодавча база в Україні недостатньо розроблена. Багато прийнятих законів не відповідають сучасним реаліям. Законодавчий процес стримується як неефективною роботою Верховної Ради, надмірною політизацією, протидією Президенту та Уряду, так і неякісними законопроектами, що подаються до Верховної Ради. Недостатня деталізація законів перешкоджає процесу економічних реформ, розвитку підприємництва, інвестиційного процесу та залученню іноземного капіталу в українську економіку. Тому розробка та прийняття економічних законів залишається найгострішою проблемою державного регулювання. На даний момент в літературних джерелах наукового напрямку, немає чітко визначеного механізму державного регулювання економіки, тому що, це поняття повинно враховувати нестійкий стан сучасної економіки країни, її динамічні аспекти, та нестабільність. Саме через це даний механізм, повинен бути унікальним, готовим до будь-яких змін в напрямках, мети і цілей державної економічної політики. Тому теоретичний інструмент, повинен повністю відповідати поставленим вимогам, і чітко формувати теоретичні засади державного регулювання економіки. Сучасні умови господарювання, створюють певні напрями державної економічної політики. В наш час, основний акцент робиться на науково-технічній, інноваційній і також інвестиційній політиці держави. Тож спираючись на обмеженість ресурсів, матеріальних, чи грошових, все, що залишається суб'єктам господарювання – знаходити і використовувати нові інноваційні шляхи розвитку підприємства та відтворення виробництва. Країна всебічно стимулює даний

процес, особливо це стосується промислових підприємств, які формують основну частину бюджету країни.

Рис. 1. Механізм державного регулювання економіки та вибір економічної політики [5]

Важливу роль в українській економіці при переході до ринку відіграють антимонопольний закон та державні нормативні акти, які обмежують ціни особливо на сировину добувної промисловості паливно-енергетичного комплексу, телекомунікацій, залізничного транспорту, житлово-комунальних послуг та інших природних монополій та послуги. Враховуючи злочинний характер продажу та приватизації державного майна, формування приватної власності та форми недержавних захоплень, соціально-політична атмосфера в суспільстві вимагає

всебічного державного регулювання щодо перерозподілу власності. Державний сектор української економіки також потребує реорганізації. Основні важелі державного регулювання - оподаткування, бюджет, грошово-кредитна політика в Україні неефективна і негативно впливає на економіку країни. Податковий тиск може призвести до відмивання грошей, скорочення обсягів виробництва та підприємницької діяльності, банкрутства підприємств, зростання "тіньового" бізнесу тощо. Проблема переходу української економіки до ринкових відносин та створення і реалізація державних програм стає величезною. Загальна кількість таких програм в Україні наразі становить близько 70, але для їх реалізації не існує дієвого механізму фінансування та економічного стимулювання, немає коштів на їх реалізацію, системи допомоги тощо. Реалізація програм державного рівня повинна допомогти подолати економічну кризу в Україні та переоснастити виробництво на основі новітніх досягнень технічної науки і техніки.

Загалом, українська валютно-фінансова система де-факто є антиринковою. На закінчення слід зазначити, що, йдучи економічним шляхом до ринкових відносин, Україна, як і інші постсоціалістичні країни з централізованою економічною системою, намагається відродити себе в процесі приватизації приватним інтересом таким чином, що ринок без нього не може бути. Державне регулювання економіки має стати активним чинником економічних реформ, спрямованих на перехід до ринкової економіки. Ефективність економіки слід підвищувати за рахунок збільшення інвестицій.

Список використаних джерел

1. Рефераты по державному регулюванню – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://cutt.ly/8gKUom8>
2. Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://cutt.ly/vgKUxk7>

3. Мащенко М. А. Управління розвитком державно-приватного партнерства щодо забезпечення інвайронментальної безпеки в умовах інноваційної економіки / М. А. Мащенко // Інноваційні платформи управління економічними процесами в умовах цифровізації економіки : кол. монографія за ред. д.е.н., проф. Прохорової В. В. – Х.: Вид. Іванченка І. С., 2020. – с. 210-218.

4. Теоретико-методологічні засади формування національної економічної системи в умовах інтеграції у світове господарство [Електронний ресурс] : монографія / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, М. А. Мащенко та ін. ; за заг. ред. канд. екон. наук, доцента М. С. Бріля. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 208 с.

5. Механізми державного регулювання економіки та вибір напрямку економічної політики в сучасних умовах господарювання // В. С. Адамовська / к. е. н, доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування, ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2017.